

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2CoZm/15/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1515220596
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Krišková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1515220596.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Kriškovej a členiek senátu JUDr. Nory Vladovej a JUDr. Viery Malinowskej v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, proti žalovanej: E. F., nar. X. W. XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., zastúpenej: JUDr. Ladislav Csakó, advokát, so sídlom Hviezdoslavova 4, 048 01 Rožňava, o zaplatenie 14.779,80 Eur s príslušenstvom a odmeny zo zmenky, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 3CbZm/1115/2015 - 168 zo dňa 5.5.2022 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava V č. k. 3CbZm/1115/2015 - 168 zo dňa 5.5.2022 v napadnutých výrokoch II. a III. **z r u š u j e** a **vec v r a c i a** súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava V rozsudkom č. k. 3CbZm/1115/2015 - 168 zo dňa 5.5.2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) rozhodol vo výroku I. tak, že konanie v časti zmenkovej sumy 8.556,- Eur, spolu so zmenkovým úrokom vo výške 6% ročne zo sumy 8.556,- Eur od 7.9.2015 do zaplatenia a zmenkovou odmenou vo výške 28,52 Eur zastavil, vo výroku II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vo výroku III. priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 51,44%.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenu súdu dňa 7. októbra 2015 domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 14.779,80 Eur spolu s úrokom 6% ročne z uvedenej sumy od 7. septembra 2015 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 49,27 Eur a náhradu trov konania. Žalobca svoj nárok odvodzoval z vlastnej zmenky vystavenej žalovanou v Poprade, 1. apríla 2015 na rad žalobcu, na sumu 14.779,80 Eur, s dátumom splatnosti 6. septembra 2015. Žaloba bola odôvodnená tým, že vystavením zmenky sa žalovaná zaviazala, že 6. septembra 2015 zaplatí zmenkovú pohľadávku vo výške 14.779,80 Eur, pričom svoj záväzok v čase splatnosti, ako aj v čase podania žaloby nespĺnila. Podaním, označeným ako doplnenie a zmena návrhu zo 16. marca 2016, žalobca vzal žalobu späť v časti zmenkovej sumy 5.218,- Eur spolu s príslušenstvom (4.968,- Eur predstavujú zmluvné sankcie a 250,- Eur úhrady žalovanej po splatnosti zmenky). V priebehu konania vzal (viacerými podaniami) žalobca žalobu späť súhrnne v časti 1.845,- Eur z dôvodu plnenia zo strany žalovanej.

3. Z prvopisu zmenky súd prvej inštancie zistil, že žalovaná 1. apríla 2015 v Poprade vystavila vlastnú zmenku s doložkou „bez protestu“ na rad žalobcu, na zmenkovú sumu 14.779,80 Eur, splatnú 6. septembra 2015 v Bratislave, Československá obchodní banka, a.s., zahraničná pobočka SR, so sídlom Námestie SNP č. 29, Bratislava. Zo zmenky vyplýva, že na nej boli predtlačené údaje o mieste plnenia, o vystaviteľovi zmenky a o remitentovi. Údaj o dátume, mieste vystavenia, ako i splatnosti a zmenkovej sume boli dopísané rukou. Na zmenke sa v ľavom hornom rohu nachádza číslo zmluvy 216937-73524. Na rube zmenky nie je indosament a ani žiaden iný údaj. Zmenka obsahuje všetky náležitosti predpísané

v čl. I. § 75 zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len "ZZŠ") pre vlastnú zmenku. Jej prvopisom žalobca preukázal, že je riadny majiteľ a má právo postihom žiadať zmenkovú sumu, ak zmenka nebola zaplatená, šesťpercentné úroky od dňa splatnosti a odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy (čl. I. § 48 ods. 1 ZZŠ).

4. Z listinných dôkazov mal súd prvej inštancie za preukázané, že zaviazanosť žalovanej zmenkou nevznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Kauzálnym vzťahom zmenky bola zmluva o revolvingovom úvere č. 216937 -73524, ktorú žalobca uzavrel so žalovanou ako dlžníkom, s uvedením živnostenského registra Rakúskej republiky, v ktorom je zapísaná ako živnostníčka. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru na výkon podnikateľskej činnosti dlžníka. V žiadosti o poskytnutie úveru z 29. marca 2015 žalovaná uviedla účel čerpania úveru - investičný (A).

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že napriek označeniu dlžníka v úverovej zmluve ako podnikateľa, nie je vylúčené, že je zmluva spotrebiteľská. Podľa bodu 1.1 zmluvy o revolvingovom úvere sa však veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi peňažné prostriedky na účely výkonu jeho podnikateľskej činnosti a tie sa dlžník v bode 2.1 zaviazal splatiť veriteľovi v splátkach podľa splátkového kalendára. Podpísaním zmluvy žalovaná podnikateľský účel úveru schválila. Tiež podpísaním žiadosti o úver žalovaná potvrdila, že úver žiada na investičný účel. Podpísaním zmluvy s takto pripraveným obsahom žalovaná vyslovila súhlas. Vzhľadom na uvedené súd námietky žalovanej ohľadom spotrebiteľského charakteru zmluvy a na to nadväzujúce tvrdenia neakceptoval.

6. Podľa súdu prvej inštancie v konaní nebolo sporné, že príčinným vzťahom zmenky je zmluva o revolvingovom úvere. Zabezpečenie blankozmenkou je dojednané v bodoch 5.2. až 5.6. zmluvy, obsahom ktorých je aj dohoda oprávňujúca na vyplnenie blankozmenky. Zmluvou o revolvingovom úvere sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanej ako dlžníkovi na účely výkonu jeho podnikateľskej činnosti peňažné prostriedky vo výške 9.936,- Eur a dlžník sa zaviazal úver splatiť v 48 mesačných splátkach po 207,- Eur podľa splátkového kalendára. Súčasne sa dlžník v bode 4.1 zmluvy zaviazal zaplatiť žalobcovi zmluvnú odmenu 6.936,- Eur, ktorá predstavuje úroky za poskytnutie úveru. Odmena mala byť splatná ku dňu poskytnutia úveru. Vzájomné pohľadávky účastníkov sa v zmysle bodu 9.1. započítali ku dňu poskytnutia úveru, takže žalobca v skutočnosti žalovanej vyplatil sumu 3.000,- Eur.

7. Súd prvej inštancie uviedol, že vzťah strán sporu je obchodnoprávny a zmluvu o revolvingovom úvere uzavreli podľa § 497 a nasl. ObZ. Pre obchodnoprávne vzťahy platí princíp zmluvnej voľnosti. Ustanovenia Obchodného zákonníka o záväzkových vzťahoch majú dispozitívnu povahu a účastníci zmluvného vzťahu sa od nich môžu odchyliť, pokiaľ z § 263 ObZ nevyplýva opak. Vzhľadom na ustanovenie § 263 ObZ sa mohli účastníci zmluvy odchyliť od úpravy uvedenej v § 503 ObZ a dojednať si, že sa úroky stávajú splatnými ku dňu poskytnutia peňažných prostriedkov a budú zaplatené započítaním. Napriek tomu dospel súd k záveru, že účelom tohto dojednania bolo obísť zákon. V dôsledku započítania úroku ku dňu poskytnutia úveru žalobca reálne poskytol žalovanej peňažné prostriedky len vo výške 3.000,- Eur. Dôvody takejto konštrukcie sú zjavné: ročný úrok 6.936,- Eur z úveru 9.936,- Eur predstavuje pri dobe splácania 48 mesiacov 17,45%, ale z úveru 3.000,- Eur už úrok 6.936,- Eur predstavuje 57,80%, teda viacnásobne prevyšuje obvyklé úroky požadované bankami za úvery. Takýto úrok je nedovolený, zvykne sa označovať tiež ako úžernický a sankcionovaný je neplatnosťou jeho dojednania.

8. Súd prvej inštancie konštatoval, že úver je odplatný právny úkon. Ekonomickým cieľom finančného úveru je poskytnutie peňažných prostriedkov spravidla za odplatu (úroky) na určitú dobu za účelom ich ekonomického využitia podľa predstáv dlžníka alebo na dohodnutý účel. V tomto duchu postráda akúkoľvek logiku úverovanie, podľa ktorého podstatnú časť úveru inkasuje veriteľ už v deň poskytnutia úveru. Z fakticky poskytnutého úveru žalobca inkasuje už prvý deň viac ako polovicu sumy, ktorá je uvedená ako predmet zmluvy v úvodných ustanoveniach zmluvy o úvere. V danom prípade suma, ktorá predstavuje zmluvnú odmenu z celkovej sumy údajne poskytnutého úveru predstavuje 57,80%. Ak teda ide o zmluvnú odmenu, potom odmena resp. odplata za úver v rozsahu 57,80% zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a niet dôvodu na iné, ako úžerné označenie takýchto úrokov. Hmotnoprávny základ pre takýto záver dáva ust. § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

9. Podľa súdu žalobca si bol vedomý, že výška dojednaného úveru nezodpovedá jeho reálnej hodnote, keďže sám v článku 12. úverovej zmluvy zaviedol pojem „nominálna výška úveru“, ktorá má byť základom pre výpočet zmluvných pokút. Na jednej strane žalobca znížil svoje obchodné riziko tým, že dlžníkovi reálne prenechal len časť prisľúbených peňažných prostriedkov, na druhej strane zaťažil dlžníka záväzkami, ktoré sú neúmerne k reálnej výške poskytnutého úveru. Dojednanie určitej peňažnej sumy, ktorú veriteľ poskytne dlžníkovi a výška úroku sú podstatné náležitosti úverovej zmluvy. Žalobca zámerne pri ich dojednávaní využil princíp zmluvnej voľnosti, do zmluvy zakomponoval ustanovenia, ktoré sú síce zákonom dovolené, ale v konečnom dôsledku tým sledoval, aby zákon dodržaný nebol. Svojím obsahom a účelom tak zmluva o revolvingovom úvere obchádza zákon a je s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná.

10. Keďže zmenka zabezpečovala záväzky žalovanej z neplatnej zmluvy, súd prvej inštancie žalobu v jej nespäťvzatej časti zamietol. Vo zvyšnej časti konanie vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby žalobcom s poukazom na ustanovenie § 145 ods. 2 CSP zastavil.

11. O nároku na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 CSP) bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 CSP. Žalobca vzal žalobu späť v časti zmenkovej sumy pozostávajúcej z uplatňovaných zmluvných sankcií vo výške 4.968,- Eur a v časti zmenkovej sumy vo výške 3.588,- Eur, ktorú žalovaná žalobcovi po splatnosti zmenky uhradila. Späťvzatie žaloby bolo teda čiastočne odôvodnené neskorším správaním žalovanej, ktorá sa zachovala v zmysle žalobnej požiadavky a žalobcovi po podaní žaloby uhradila sumu 3.588,- Eur, v tejto časti teda nesie zodpovednosť na zastavení konania žalovaná. Zároveň zastavenie konania bolo čiastočne zavinené aj žalobcom, ktorý vzal žalobu späť bez uvedenia dôvodu v časti zmenkovej sumy zodpovedajúcej zmluvným sankciám vo výške 4.968,- Eur, v tejto časti teda nesie zodpovednosť na zastavení konania žalobca, v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie strany sporu, teda jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzati žaloby. Vo zvyšnej časti mala úspech žalovaná. V konečnom dôsledku tak možno konštatovať, že žalovaná mala úspech v rozsahu 75,72% (v časti v ktorej bola žaloba zamietnutá a v časti, v ktorej bolo konanie zastavené pre zavinenie žalobcu) a neúspech vo výške 24,28% (v časti, v ktorej bolo konanie zastavené pre zavinenie žalovanej). Čistý pomerný úspech žalovanej tak predstavuje 51,44%.

12. Proti výroku II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Poukázal na to, že v rámci svojej argumentácie súd prvej inštancie vychádza z toho, že žalobca poskytol žalovanej reálne sumu 3.000,00 Eur a túto sumu následne dáva do pomeru so zmluvnou odmenou (úrokom) vo výške 6.936,00 Eur, v dôsledku čoho vyvodil záver o ročnom úroku 57,80% pri dobe splácania 48 mesiacov. Má za to, že takéto posúdenie veci je nesprávne a nemá oporu vo vykonaných dôkazoch.

13. Žalobca uvádza, že ročný úrok predstavuje 34,90% p.a. a nie je možné považovať ho za neprimeranú hodnotu (dokonca ani v oblasti spotrebiteľských vzťahov, pričom v prejednávanej veci ide o obchodnoprávny vzťah). V tejto súvislosti poukazuje na to, že záväzok žalovanej splatiť úver bol dohodnutý až na dobu 48 mesiacov. Nesúhlasí preto s konštatovaním, že ročný úrok v danom prípade je nedovolený a úžernický.

14. K samotnému úkonu započítania na doplnenie uvádza, že bez ohľadu na jeho existenciu to nemá vplyv na rozsah zmluvne dohodnutých záväzkov žalovanej, pretože bola povinná platiť žalobcovi výšku úveru (9.936,00 Eur) a úrok vo forme zmluvnej odmeny (6.936,00 Eur). Po započítaní bola povinnosť platiť dlh znížená len na výšku úveru (t.j. žalovaná už ďalej nebola povinná platiť úrok /zmluvnú odmenu/, ale len istinu úveru), keďže zmluvná odmena bola započítaním zaplatená. V prípade neexistencie dohody o započítaní by teda žalovaná bola povinná platiť úver spolu úrokom vo forme zmluvnej odmeny. V každom prípade je však základná povinnosť žalovanej platiť úver, t.j. 9.936,00 Eur s úrokom, t.j. 6.936,00 Eur podľa podmienok dohodnutých v Zmluve jednoznačná a nesporná. Preto považuje konštatovanie súdu v bode 24 odôvodnenia rozsudku, že výška dojednaného úveru nezodpovedá jeho reálnej hodnote, za nesprávne skutkové zistenie a to napriek jednoznačne formulovaným ustanoveniam Zmluvy, najmä o výške úveru (bod 1.1), zmluvnej odmene (bod 4.1) a započítaní (bod 9.1). K tvrdeniu súdu o “nominálnej výške úveru” uvádza, že podstatným je bod 1.1 Zmluvy, kde je ako “úver” definovaná suma 9.936,00 Eur. Pojem “nominálna výška úveru” je podporne použitý v článku 12 Zmluvy len ako technické označenie v záujme nesporného výkladu, vzhľadom na predchádzajúce ustanovenie o započítaní (bod 9.1 Zmluvy).

15. V súvislosti s formou a výškou zmluvne dohodnutého úroku za poskytnutie úveru uvádza, že špecifickým znakom obchodnoprávných záväzkových vzťahov je zmluvná voľnosť strán. Tento inštitút bol prevzatý aj do ust. § 502 Obchodného zákonníka a umožňuje stranám zvoliť si, v akom rozsahu umožnia dispozíciu so vzájomnými právami a povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy. Zmluvné strany si v prejednávanej veci dohodli úrok v podobe zmluvnej odmeny - t.j. fixnej sadzby za poskytnutie úveru, čo bolo obsahom slobodne prejavenej vôle oboch zmluvných strán. Rovnako sa dohodli na tom, aká bude výška dohodnutých úrokov a kedy nastáva ich splatnosť. V tomto smere poukazuje na odôvodnenie rozsudku (bod 19 a 21), kde súd konštatoval, že vzťah strán sporu je obchodnoprávny a tiež, že vzhľadom na ustanovenie § 263 Obchodného zákonníka sa mohli účastníci zmluvy odchýliť od úpravy uvedenej v § 503 Obchodného zákonníka a dojednať si, že sa úroky stávajú splatnými ku dňu poskytnutia peňažných prostriedkov a budú zaplatené započítaním. Má za to, že žalobca si podanou žalobou uplatnil svoj nárok voči žalovanej v súlade s príslušnými hmotnoprávnymi ustanoveniami a zároveň vychádzal z platne uzavretej Zmluvy akceptovanej žalovanou bez výhrad, a preto považuje zamietnutie žaloby za nedôvodné.

16. Poukazuje na to, že úprava zmluvy o úvere v Obchodnom zákonníku sa od úpravy zmluvy o pôžičke teda významne líši tým, že ustanovenie § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka priznáva veriteľovi právo požadovať úroky aj vtedy, ak nie je ich výška v úverovej zmluve dojednaná alebo ak výška úrokov prevyšuje najvyššiu prípustnú hodnotu úrokov. Zakotvuje tiež (v poslednej vete) výslovne i riešenie situácie vzniknuté tým, že strany dojednávajú v úverovej zmluve úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona. Takáto úprava pre vzťahy založené úverovou zmluvou uzavretou podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka posilňuje princíp obsahovej oddeliteľnosti tej časti právneho úkonu (zmluvy o úvere), ktorá sa týka úrokov. Zákon výslovne uvádza, že v prípade úrokov vyšších než sú podľa zákona alebo na základe zákona, má dlžník povinnosť platiť úrok v najvyššie prípustnej výške. Právna úprava teda jednoznačne vylučuje záver o neplatnosti dojednania o úrokoch. Uvedené súd prvej inštancie nerešpektoval, a preto po právnej stránke dospel k nesprávnemu záveru o neplatnosti dojednania o úrokoch (v prejednávanej veci predstavujúcej zmluvnú odmenu) a následne k nedôvodnému posúdeniu úverovej zmluvy vo všetkých jej ustanoveniach ako neplatnej pre obchádzanie zákona. Takýto postup podľa jeho názoru nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a ani v cit. zákonných ustanoveniach.

17. Nesúhlasí tiež s odôvodnením súdu prvej inštancie (bod 26 odôvodnenia rozsudku), kde dáva do súvislosti záver o neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere s nemožnosťou poskytnutia ochrany takému výkonu práva, ktorý odporuje poctivému obchodnému styku v zmysle ust. § 265 Obchodného zákonníka. Je toho názoru, že podľa § 265 Obchodného zákonníka zásady poctivého obchodného styku možno aplikovať len na výkon práva a nie na právny úkon ako taký (v tomto prípade dojednanie o zmluvnej odmene). Žalobca s poukazom na vyššie prezentované tvrdenia odmieta záver súdu, že bol využitý princíp zmluvnej voľnosti a zmluva obsahovala ustanovenia, ktoré sú síce zákonom dovolené, ale v konečnom dôsledku sa tým sledovalo, aby zákon dodržaný nebol.

18. Žalobca navrhuje, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zmenil tak, že žalobe vyhovie, alternatívne navrhuje, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie.

19. K odvolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá s dôvodmi odvolania nesúhlasí a trvá na tom, že ide o vzťah spotrebiteľský. Uvádza, že aj keby právo žalobcovi vzniklo (čo ešte raz dôrazne popiera), a ak žalobca poukazuje na § 265 Obchodného zákonníka, teda že zásady poctivého obchodného styku možno aplikovať len na výkon práva a nie na právny úkon ako taký, vyslovuje svoj nesúhlas. Žalobca práve domáhaním sa žalovanej sumy, ktorý je dôsledkom nepoctivého obchodného styku prostredníctvom súdnej žaloby, vykonáva svoje právo. Podľa právnej teórie výkon práva znamená využitie (realizáciu) práva tým subjektom, komu právo patrí. Uskutočňuje sa buď prostredníctvom právneho úkonu, alebo faktickým konaním. Výkon práva preto logicky predpokladá existenciu práva, prípadne povinnosti, ktorá sa má vykonať. Práve z dôvodu, že žalobca sa snaží o výkon svojho práva, ktoré mu ani nevzniklo (teda zo zmluvy, ktorá ma účelovo snažila od samého začiatku uviesť do nevýhodného postavenia prostredníctvom obchádzania zákona), teda v rozpore jednak s § 39 Občianskeho zákonníka a momentom výkonu tohto „práva“ aj § 265 Obchodného zákonníka. Takéto právo nemôže požívať súdnu ochranu, najmä z dôvodu, že podľa jej názoru takéto právo žalobcovi ani nevzniklo. Pričom výkonom by bolo v tomto prípade nielen uzavretie zmluvy ako právneho úkonu, ale aj dojednanie

zmluvných náležitostí, teda faktické konanie, ktoré podľa jej názoru by bolo tiež v dôsledku najmä jej zmätočnosti v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Žalobca toto jej tvrdenie iba potvrdzuje svojim spomínaným uznesením KS KE vo veci 9Co/Csp/56/2020 zo dňa 13.04.2021. Vyššie uvedené uviedla iba pre poriadok, nakoľko je zásadne toho názoru, že v dôsledku rozporu s § 39 Občianskeho zákonníka ide o absolútne neplatný právny úkon, teda žalobcovi žiadne právo ani nemohlo vzniknúť. Ak žalobca poukazuje na zmluvnú voľnosť medzi stranami, treba uviesť, že tá nie je absolútna, pretože je obmedzovaná práve ustanoveniami uvedenými vyššie. Zmluva, ktorá od samého začiatku sleduje účel obchádzať zákon, bez ohľadu na zmluvnú voľnosť, nemôže byť platná. Tvrdenie žalobcu ohľadom skutočného dôvodu započítania vzájomných pohľadávok, ktoré uviedol v bode 1. svojho odvolania považuje za účelové, keďže si myslí, že na eliminovanie podnikateľského rizika spojeného s možným neplnením záväzkov príslušné právne predpisy poskytujú zmluvným stranám zabezpečovacie prostriedky, ako napr. dohoda o zmluvnej pokute, ručenie, záložná zmluva, zabezpečovací prevod práva, ktoré podľa jej názoru sú oveľa štandardnejšie, než započítanie úroku ku dňu poskytnutia úveru.

20. Z vyššie uvedených dôvodov žalovaná považuje odvolanie za nedôvodné a navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť.

21. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej iba CSP) prejednal vec podľa § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a že odvolaním napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť.

22. Podľa § 389 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,

c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo

d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

23. Podľa § 497 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere (ďalej len „Obchodný zákonník“) sa zmluvou o úvere zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

24. Podľa § 499 Obchodného zákonníka za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky možno dojednať odplatu, ak poskytovanie úveru je predmetom podnikania veriteľa.

25. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

26. Podľa § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka strany sa môžu odchýliť od ustanovení tejto časti zákona alebo jej jednotlivé ustanovenia vylúčiť s výnimkou ustanovení § 261 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>> a § 262 ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 263 až 272 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 273 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 276 až 289 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 301 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 303 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 304 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 306 ods. 2 a 3 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 308 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 311 ods.

1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 312, 313 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 321 ods. 4 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 324 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 340a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 340b <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 341 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 365 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 369 až 369d <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 370, 371 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 376 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 382 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 384 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 386 až 408 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 408a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 444 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 458, 459 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 477, 478 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 479 ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 480, 481 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 483 ods. 3 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 488 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 493 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 499 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 509 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 592 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 597 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 655 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 655a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 660 ods. 2 až 4 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 668 ods. 3 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 668a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 669, 669a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 672a <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 675 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 676 ods. 1 a 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, § 711 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 720 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 725 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 729 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>, 743 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>> a 771c <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/513/20230622>>.

27. Podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

28. Podľa § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka prejav vôle sa vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy.

29. Podľa § 266 ods. 2 Obchodného zákonníka v prípadoch, keď prejav vôle nemožno vyložiť podľa odseku 1, vykladá sa prejav vôle podľa významu, ktorý by mu spravidla prikladala osoba v postavení osoby, ktorej bol prejav vôle určený. Výrazy používané v obchodnom styku sa vykladajú podľa významu, ktorý sa im spravidla v tomto styku prikladá.

30. Podľa § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka pri výklade vôle podľa odsekov 1 a 2 sa vezme náležitý zreteľ na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle, vrátane rokovania o uzavretí zmluvy a praxe, ktorú strany medzi sebou zaviedli, ako aj následného správania strán, pokiaľ to pripúšťa povaha vecí.

31. Podľa § 266 ods. 4 Obchodného zákonníka prejav vôle, ktorý obsahuje výraz pripúšťajúci rôzny výklad, treba pri pochybnostiach vykladať na ťarchu strany, ktorá ako prvá v konaní tento výraz použila.

32. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

33. Podľa § 41 Občianskeho zákonníka, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

34. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že predmetom konania je zmenka. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že zmenka bola vystavená na zabezpečenie pohľadávok z úverovej zmluvy a žalobca je prvým majiteľom zmenky, preto má žalovaná ako vystaviteľ vlastnej zmenky právo v zmysle čl. I. § 17 ZZŠ vznášať kauzálne námietky bez toho, aby preukázala, že žalobca konal pri nadobúdaní zmenky vedome na jeho škodu. Námietka spochybňujúca výšku úroku, t.j. odmeny za poskytnutie úveru, dojednanej medzi žalobcom a žalovanou v zmluve o úvere, patrí k tzv. kauzálnym námietkam. Zmluvou o revolvingovom úvere sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanej ako dlžníkovi na účely výkonu jeho podnikateľskej činnosti peňažné prostriedky vo výške 9.936,- Eur a dlžník sa zaviazal úver splatiť v 48 mesačných splátkach po 207,- Eur podľa splátkového kalendára. Súčasne sa dlžník v bode 4.1 zmluvy zaviazal zaplatiť žalobcovi zmluvnú odmenu 6.936,- Eur, ktorá predstavuje úroky za poskytnutie úveru. Odmena mala byť splatná ku dňu poskytnutia úveru. Vzájomné pohľadávky účastníkov sa v zmysle bodu 9.1. započítali ku dňu poskytnutia úveru, takže žalobca v skutočnosti žalovanej vyplatil sumu 3.000,- Eur. Súd prvej inštancie posúdil vzťah strán sporu ako obchodnoprávny, zmluvu o revolvingovom úvere uzavreli podľa § 497 a nasl. ObZ. Konštatoval, že pre obchodnoprávne vzťahy platí princíp zmluvnej voľnosti a ustanovenia Obchodného zákonníka o záväzkových vzťahoch majú dispozitívnu povahu a účastníci zmluvného vzťahu sa od nich môžu odchyliť, pokiaľ z § 263 ObZ nevyplýva opak. Napriek tomu dospel súd prvej inštancie k záveru, že účelom tohto dojednanie bolo obísť zákon. Podľa súdu prvej inštancie v dôsledku započítania úroku ku dňu poskytnutia úveru žalobca reálne poskytol žalovanej peňažné prostriedky len vo výške 3.000,- Eur. Dôvody takejto konštrukcie sú zjavné: ročný úrok 6.936,- Eur z úveru 9.936,- Eur predstavuje pri dobe splácania 48 mesiacov 17,45%, ale z úveru 3.000,- Eur už úrok 6.936,- Eur predstavuje 57,80%, teda viacnásobne prevyšuje obvyklé úroky požadované bankami za úvery. Takýto úrok súd prvej inštancie posúdil ako nedovolený, ktorý sa zvykne označovať tiež ako úžernický a sankcionovaný je neplatnosťou jeho dojednanie. Podľa súdu prvej inštancie žalobca tým, že zakomponoval do zmluvy o revolvingovom úvere ustanovenia, predovšetkým o nominálnej výške úveru, ktoré sú síce zákonom dovolené, sledoval, aby zákon dodržaný nebol.

35. Odvolateľ považuje za nesprávne a bez opory vo vykonaných dôkazoch posúdenie súdu prvej inštancie, ktorý v rámci svojej argumentácie vychádza z toho, že žalobca poskytol žalovanému reálne sumu 3.000,- Eur a túto sumu následne dáva do pomeru so zmluvnou odmenou (úrokom) vo výške 6.936,- Eur, v dôsledku čoho vyvodil záver o ročnom úroku 57,80% pri dobe splácania 48 mesiacov. Podľa žalobcu je v bode 1.1 Zmluvy o revolvingovom úvere č. 216937-73524 jednoznačne definovaná výška poskytovaných peňažných prostriedkov (úveru) v sume 9.936,- Eur, ktorá je potom relevantná aj vo vzťahu k zmluvnej odmene na účely výpočtu ročného úroku, ktorý pri použití štandardného vzorca na výpočet úrokovej sadzby správne podľa žalobcu predstavuje 34,90% p. a., ktorý nie je nedovolený a úžernický, na čo nemá vplyv dojednanie o započítaní pohľadávok podľa bodu 9.1 zmluvy a následné vyplatenie sumy 4.000,- Eur žalovanému. Žalobca preto považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie, že výška dojednaného úveru nezodpovedá jeho reálnej hodnote, za nesprávne, poukazuje na jednoznačne formulované ustanovenia zmluvy o výške úveru (bod 1.1), zmluvnej odmene (bod 4.1) a započítaní (bod 9.1), v bode 1.1 zmluvy je ako „úver“ definovaná suma 9.936,- Eur a pojem „nominálna výška úveru“ je podporne použitý v článku 12 zmluvy len ako technické označenie v záujme nesporného výkladu vzhľadom na predchádzajúce ustanovenie o započítaní (bod 9.1 zmluvy).

36. Odvolací súd sa s touto odvolacou námietkou žalobcu nestotožňuje. Odvolací súd poukazuje na základné ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka, ktoré vymedzuje podstatné časti úverovej zmluvy, ktoré sú z hľadiska vzniku zmluvy kogentné (§ 263 ods. 2 Obchodného zákonníka), a to: a) určenie zmluvných strán, b) určenie sumy, do ktorej budú peňažné prostriedky poskytnuté, c) záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky, d) záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Odvolací súd odvolaciu námietku žalobcu, že v bode 1.1 Zmluvy o revolvingovom úvere jednoznačne definovaná výška poskytovaných peňažných prostriedkov (úveru) v sume 9.936,- Eur považuje za nerelevantnú vo vzťahu ku skutkovým zisteniam súdu prvej inštancie. Z bodu 1.1 zmluvy nevyplýva totiž výška žalobcom skutočne poskytnutého úveru. Zo žiadosti žalovaného o poskytnutie úveru vyplýva výška požadovaného úveru („čiastka k výplate“) 3.000,- Eur a obsahom nedefinovaný údaj „nominálna výška úveru“ 9.936,- Eur. Zo žalobcom predloženého listinného dôkazu, a to Karty klienta vyplýva poskytnutá suma úveru 3.000,- Eur. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na skutkové zistenia

súdu prvej inštancie, ktoré vyplývajú z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vo vzťahu k procesnej obrane žalovanej, z ktorej vyplynulo, že žalobca poskytol žalovanej úver len vo výške 3.000,- Eur.

37. Odvolací súd vo vzťahu ku skutočne poskytnutej výške úveru preto ako dôvodnú neposúdil ani argumentáciu žalobcu, že pojem „nominálna výška úveru“ je len podporne použitý v článku 12 zmluvy ako „technické označenie“ v záujme nesporného výkladu vzhľadom na predchádzajúce ustanovenie o započítaní (bod 9.1 Zmluvy). Pojem „nominálna výška úveru“ zmluva nepoužíva v žiadnom dojednaní, s výnimkou ustanovenia o spôsobe určenia výšky zmluvnej pokuty v článku 12, avšak bez uvedenia, čo tvorí obsah pojmu „nominálna výška úveru“. Odvolací súd poukazuje na § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že ak je sporný obsah právneho úkonu, tento treba interpretovať podľa zmyslu použitých slov s osobitným zreteľom na vôľu konajúceho za predpokladu, že táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom. Prihliada sa predovšetkým na to, čo konajúci chcel použitými slovami vyjadriť. Ak vzniknú v tomto smere pochybnosti, potom zaťažujú toho účastníka, ktorý prvý použil nejednoznačné slová. V obchodno-závazkových vzťahoch ustanovenie § 266 ods. 4 Obchodného zákonníka upravuje spôsob vkladu nejednoznačných výrazov tak, že prejav vôle, ktorý obsahuje výraz pripúšťajúci rôzny výklad, treba pri pochybnostiach vykladať na ťarchu strany, ktorá ako prvá v konaní tento výraz použila, teda neurčitost' pojmu „nominálna výška úveru“ 9.936,- Eur je potrebné vykladať na ťarchu žalobcu, ktorý všetku zmluvnú dokumentáciu, vrátane žiadosti o úver na predtlačí vypracoval a žalovanému predložil.

38. Zmluvou o revolvingovom úvere sa žalobca formálne zaviazal poskytnúť žalovanej peňažné prostriedky vo výške 9.936,- Eur a za poskytnutie úveru sa žalovaná zaviazala zaplatiť žalobcovi zmluvnú odmenu vo výške 6.936,- Eur, ktorá predstavuje úroky z poskytnutého úveru (bod 4.1 zmluvy), splatnú ku dňu poskytnutia úveru a vzájomné pohľadávky zmluvných strán (úver 9.936,- Eur a odmena 6.936,- Eur) sa v zmysle bodu 9.1. započítali ku dňu poskytnutia úveru, avšak zo zmluvy o revolvingovom úvere, Karty klienta a Žiadosti o poskytnutie úveru je zrejmé, že splatnosť odmeny a započítanie nároku na odmenu mali byť nastavené tak, aby žalobca reálne poskytol žalovanej iba sumu 3.000,- Eur, ktorú úročil úrokmi dohodnutými pevnou sumou vo výške 6.936,- Eur. Skutočným cieľom zmluvných dojednaní a vôľou strán bol (v dôsledku nastavenia splatnosti odmeny a započítania pohľadávok) vznik záväzku žalovanej ako dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky, t. j. že žalovaná mala splácať sumu, ktorá pozostáva zo sumy 3.000,- Eur (ktorá je poskytnutou výškou úveru) a sumy 6.936,- Eur (ktorej výška zodpovedá odmene/zmluvným úrokom). Ak teda žalobca namieta, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, odvolací súd túto odvoláciu námietku z vyššie vysvetlených dôvodov posúdil ako neopodstatnenú.

39. Odvolací súd však považuje za dôvodnú odvoláciu námietku žalobcu, ktorou namieta, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď celú úverovú zmluvu posúdil ako absolútne neplatnú pre obchádzanie zákona. Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie dospel v napadnutom rozhodnutí k záveru o neplatnosti Zmluvy o revolvingovom úvere, nakoľko obsahom a účelom obchádza zákon a je s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná a zmenka potom zabezpečovala záväzky žalovaného z neplatnej zmluvy. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca zámerne využil princíp zmluvnej voľnosti, do zmluvy zakomponoval ustanovenia, ktoré sú síce zákonom dovolené, ale v konečnom dôsledku tým sledoval, aby zákon dodržaný nebol (o započítaní pohľadávky žalobcu na zmluvnú odmenu vo výške 6.936,- Eur proti pohľadávke žalovaného za poskytnutie úveru vo výške 9.936,- Eur ku dňu poskytnutia úveru podľa bodu 9.1 zmluvy). Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie teda nevyplýva, že dojednanie o započítaní a splatnosti odmeny za poskytnutie úveru vyhodnotil ako neplatné pre rozpor so zákonom, naopak, s ohľadom na princíp zmluvnej voľnosti, tieto posúdil ako zákonom dovolené, ktorých účelom ale má byť obchádzanie zákona vo vzťahu k výške úrokov z úveru.

40. Z podstaty zmluvy o úvere vyplýva, že poskytnutie úveru je viazané na odplatu, ale úrok sa viaže len na prostriedky, ktoré sú skutočne čerpané. Odvolací súd zdôrazňuje, že v posudzovanej veci bol skutočne čerpaný úver 3.000,- Eur. Odvolací súd sa potom stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že ročný úrok 6.936,- Eur z úveru 3.000,- Eur predstavuje 57,80%, teda viacnásobne prevyšuje obvyklé úroky požadované bankami za úvery a takýto úrok je potrebné hodnotiť ako neprimeraný a nedovolený, v rozpore s poctivým obchodným stykom podľa § 265 Obchodného zákonníka a dobrými

mravmi, avšak záver súdu prvej inštancie o absolútnej neplatnosti celého kauzálneho vzťahu z tohto dôvodu, je nesprávny.

41. Závazok dlžníka zaplatiť veriteľovi úroky je v zmysle základného ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere. Z uvedenej podstaty inštitútu úrokov z úveru a účelu úverovej zmluvy vyplýva, že tieto sú neoddeliteľne spojené s istinou v tom zmysle, že ak dlžník užíva istinu, platí úroky z tejto istiny. Medzi stranami nebolo sporné, že zmluvná odmena v posudzovanej veci predstavuje úroky za poskytnutie úveru (bod. 4.1 zmluvy), nie odplatu za rezerváciu peňazí (ktorú upravuje kogentné ustanovenie § 499 Obchodného zákonníka). Právna úprava nezakotvuje maximálnu výšku úrokov z úveru, táto je limitovaná iba zásadami poctivého obchodného styku a dobrých mravov. Z ustanovenia § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške. Prípadná neplatnosť dohody o výške úrokov z úveru teda nespôsobuje neplatnosť zmluvy o úvere ako celku, ale nastupujú právne dôsledky predpokladané v § 502 ods. 1 veta tretia Obchodného zákonníka, t.j. dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške. Právna úprava tak zvyrazňuje obsahovú oddeliteľnosť časti úverovej zmluvy týkajúcej sa výšky úrokov z úveru od ostatného obsahu zmluvy.

42. Odvolací súd zdôrazňuje, že neplatnosť právneho úkonu môže byť úplná alebo čiastočná. V prípade, ak sa dôvod neplatnosti týka len časti právneho úkonu, je neplatná len táto jeho časť (§ 41 O <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>bčianskeho zákonníka). Podmienkou je iba to, že po oddelení neplatnej časti musí zvyšok právneho úkonu sám o sebe právne obstáť a zostať tak v platnosti. Ustanovenie § 41 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>><<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>bčianskeho zákonníka o čiastočnej neplatnosti je aplikovateľné v prípade všetkých právnych úkonov, z hľadiska posudzovania platnosti/neplatnosti zmluvy o úvere ako celku je teda rozhodujúce skúmať, či sa dôvod neplatnosti právneho úkonu týka celého právneho úkonu alebo len jeho časti a či táto časť je oddeliteľná a spôsobilá na samostatnú existenciu.

43. Ako vyplýva z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR, jedným zo základných princípov výkladu zmlúv je prioritá výkladu, ktorý nevedie k neplatnosti zmluvy, pred takým výkladom, ktorý vedie k neplatnosti, ak do úvahy prichádzajú obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmluvy (sp. zn. I. ÚS 625/03). Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou. Taká prax, keď všeobecné súdy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom nezakladajúcim jej neplatnosť, preto nie je ústavne konformná a je v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcimi z čl. 1 ústavy (I. ÚS 242/07, I. ÚS 243/07, IV. ÚS 340/2012). Primát autonómie vôle zmluvných strán je primárnym dôvodom preferencie čiastočnej neplatnosti zmluvy. Ak súd prvej inštancie pri posúdení dohodnutej výšky úrokov dospel k záveru o nedovolenosti zmluvného dojednania z dôvodu rozporu s poctivým obchodným stykom a dobrými mravmi, odvolací súd má za to, že ochrana oprávnených záujmov dotknutých subjektov ingerenciou súdu do súkromného vzťahu je limitovaná účelom tejto ochrany, preto neplatnosťou môže byť dotknutá len časť právneho úkonu (týkajúca sa nedovolenej výšky úroku z úveru) a ostatné časti je potrebné ponechať v platnosti.

44. Pokiaľ ide o neplatnosť právneho úkonu, súd túto skúma ex offa, a to aj v prípade neplatnosti čiastočnej. Súd prvej inštancie sa však čiastočnou neplatnosťou kauzálneho vzťahu zabezpečeného zmenkou vôbec nezaoberal a žalobu zamietol v celom rozsahu, postup a dôvody, prečo na čiastočnú neplatnosť zmluvy neprihliadol v napadnutom rozhodnutí neodôvodnil, v dôsledku čoho je pre nedostatok dôvodov rozhodnutie nepreskúmateľné, neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie súdu, ako aj realizáciu procesných práv strán sporu.

45. Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom súd prvej inštancie vec opätovne prejedná. Úlohou súdu prvej inštancie bude vysporiadať sa s čiastočnou neplatnosťou zmluvy o revolvingovom úvere, riadne ustáliť nárok žalobcu z kauzálneho vzťahu zabezpečeného zmenkou v súvislosti s poskytnutím úveru vo výške 3.000,- Eur so zohľadnením

plnenia žalovaného po splatnosti zmenky, (vyčíslíť) a zistiť výšku oprávnenej odplaty za poskytnutie úveru, nakoľko v prípade neplatnosti dohody zmluvných strán o výške zmluvných úrokov z úveru platí, že odplatosť úveru musí byť obvyklá (§ 502 ods. 1 veta tretia, § 499 ObZ), nie v rozpore s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka) a zohľadňujúca riziko poskytovania nebankových úverov klientom, ktorí zvyčajne podmienky pre poskytnutie úveru s ohľadom na ich finančnú spoľahlivosť nespĺňajú. Súd prvej inštancie vo veci opätovne meritórne rozhodne, pričom je podľa § 391 ods. 2 CSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a nové rozhodnutie riadne odôvodní.

46. Podľa § 396 ods. 3 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

47. Toto rozhodnutie bolo členmi senátu prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).